

OBSAH

Předmluva	13
Obsah a úkoly patologické fyziologie	15
Dějiny patologické fyziologie na půdě Karlovy university	18
Přehled vývoje patologické fyziologie v Rusku a v Sovětském svazu	20
Nemoc	22
Průběh a stadia nemoci	24
Etiologie nemoci	27
Patogenese nemoci	28
Krev	
Změny v množství a složení krve	29
Kvalitativní a kvantitativní změny bílkovinného spektra plasmy	31
Změny ve složení hemoglobinu	34
Porfyrurie a porfyrinurie	36
Změny v počtu, velikosti a kvalitě buněčných elementů krevních	37
Červené krvinky	37
Krevní skupiny	39
Převod krve	40
Hemolysa	42
Chudokrevnost	43
Polycytémie, polyglobulie	47
Bílé krvinky	47
Leukocytosa	48
Lymfocytosa	50
Leukopénie	51
Lymfopénie	51
Leukémie	51
Krevní destičky	53
Trombocytosa a trombopénie	53
Poruchy ve srážení krve	53
Trombosa	55
Choroby z poruch krvácení	56
Hemorrhagické diatesy	56
Slezina	58
Oběh krve	
Srdce a jeho činnost	60
Zbytnění a rozšíření srdce	63
Chlopenní vady	65
Vrozené vady srdeční	69
Věnicí tepny	70
Oběhové selhání	74
Selhání pravé komory	75
Selhání levé komory	76
Kombinované selhání obou komor	77
Obvodové selhání	77

Elektrokardigrafie	79
Arytmie	84
Arytmie podmíněné poruchou v tvorbě vzruchů	85
Arytmie podmíněné poruchou v tvorbě vzruchů v sinusovém uzlu	85
Sinusová bradykardie	85
Sinusová tachykardie	86
Respirační arytmie	87
Arytmie vyvolané vznikem vzruchů v jiných centrech	87
Extrasystolické arytmie	87
Paroxysmální tachykardie	91
Heterotopní automatické kontrakce	92
Arytmie podmíněné poruchou ve vedení systolických vzruchů	94
Srdeční bloky a jejich rozdělení	94
Arytmie způsobené poruchou ve vzniku a vedení vzruchů	97
Kmitání a míhání síní a komor	97
Poruchy kontraktility srdečního svalu	99
Pulsus alternans	99
Srdeční cval	100
Pulsus paradoxus	101
Cévní systém	101
Tepny	101
Hypertense	103
Hypertensní nemoc	103
Hypertense symptomatické	104
Hypotense	106
Aterosklerosa	106
Lokální poruchy koloběhu	108
Hyperémie	108
Zánět	110
Vlásečnice	112
Žilný systém	113
Osrdcečník	114

Dýchání

Regulace dýchání	116
Dýchací ústředí	116
Přívodné cesty dýchací	117
Tvary hrudníku	118
Dýchací svaly	120
Ochranná opatření cest dýchacích	121
Kašel	121
Kýchání	122
Stenosis dýchacích cest	122
Asfyxie	124
Dechový rytmus	125
Apnoe	126
Hyperpnoe	127
Periodické dýchání	128
Hodnoty objemu plic a ventilace — respirační hodnoty důležité pro funkční vyšetření dýchání	129
Plicní cirkulace	131
Plicní edém	133
Poruchy chemické regulace dýchání	135
Alkalosy	136
Acidosy	137
Kyslík uhlíčitý v krvi	139
Kyslík v krvi	139
Anoxémie	139
Akutní anoxická hypoxie	142

Horská nemoc	142
Výšková nemoc	143
Chronická hypoxie	145
Plicní typ anoxické hypoxie	146
Anemický typ hypoxie	146
Stagnační, oběhový typ hypoxie	147
Histotoxický, tkáňový typ hypoxie	147
Zvýšení atmosférického tlaku	147
Dyspnoe	149
Dyspnoe ze zvýšeného množství kyslíčnicku uhličitého ve vdechovaném vzduchu	150
Dyspnoe z poruch acidobasické rovnováhy	151
Dyspnoe u anémií	152
Dyspnoe kardiální	153
Ortopnoe	154
Pneumonie	154
Chronický emfysem	156
Asthma bronchiale	157
Alergie	159
Pleurální dutina	162

Trávicí ústrojí

Patofysiologie dutiny ústní	164
Poruchy činnosti jícnu	167
Poruchy činnosti žaludku	168
Poruchy žaludeční motility	171
Poruchy sekreční činnosti žaludku	174
Zánět žaludeční sliznice	179
Žaludeční a dvanáctníkový vřed	179
Vředová choroba	181
Kortikoviscerální teorie vředové choroby	181
Poruchy zevní sekrece slinivky břišní	183
Poruchy sekrece žluči	185
Poruchy činnosti tenkého a tlustého střeva	186
Poruchy motility tenkého a tlustého střeva	186
Průjem	186
Zácpa	188
Střevní neprůchodnost	189
Poruchy sekrece střevní šťávy	190
Poruchy střevní resorpce	191
Plynatost	192

Játra

Činnost jater	194
Metabolická činnost jater	195
Účast jater na metabolismu glycidů	195
Účast jater na metabolismu bílkovin	196
Účast jater na metabolismu tukových látek	197
Účast jater na metabolismu vody a minerálních látek	198
Detoxikační činnost jater	199
Způsoby detoxikace	199
Sekreční činnost jater	199
Tvorba žluči	199
Žlučová barviva	200
Žlučové kyseliny	201

Jaterní cirhosa	202
Ascitický syndrom	203
Hepatorenální syndrom	203
Coma hepaticum	204
Žloutenka	204
Žloutenka obstrukční	204
Žloutenka z poruch jaterního parenchymu	205
Žloutenka z nadprodukce barviv žlučových	206
Žlučník	207
Vyprazdňování a poruchy vyprazdňování žlučníku	207
Žlučové konkrementy	208

Látková přeměna

Přehled metabolismu	210
Poruchy glycidového metabolismu	212
Odbourávání glykogenu	213
Regulace přeměny glycidů	216
Patologický výskyt glykogenu	218
Glykemická křivka	218
Hyperglykémie	219
Diabetes mellitus	220
Hypoglykémie	220
Glykosurie	222
Neglukosurické meliturie	222
Glykogenosa	224
Poruchy metabolismu bílkovin	224
Kvantitativní poruchy metabolismu bílkovin	227
Hyperazotémie	227
Kvalitativní poruchy metabolismu bílkovin	227
Aminoacidurie	227
Kreatinurie	228
Cystinurie	228
Alkaptonurie	229
Patologické bílkoviny	230
Dusíková rovnováha	231
Hnití bílkovin	232
Poruchy metabolismu nukleoproteinů	234
Hyperurikémie	235
Dna	235
Poruchy metabolismu tuků	237
Lipémie	239
Lipoidémie	239

Energetický metabolismus

Otylost	242
Regulační mechanismy udržování normální váhy	242
Příčiny a následky otylosti	243
Hubnutí	244
Příčiny a následky hubnutí	244

Vitaminy

Vlastnosti a význam vitaminů	247
Okolnosti způsobující hypovitaminosu	247

Titrace vitaminů	248
Hypovitaminosy z nedostatku vitaminů rozpustných v tucích	249
Vitamin A	249
Vitamin D	250
Vitamin E	251
Vitamin K	252
Vitamin F	253
Hypovitaminosy z nedostatku vitaminů rozpustných ve vodě	253
Skupina vitaminů B	253
Vitamin B ₁	255
Vitamin B ₂	255
Vitamin PP	256
Vitamin B ₆	256
Inositol	256
Biotin	256
Kyselina pantotenová	256
Vitamin P	257
Cholin	257
Kyselina lipoová	257
Kyselina listová	257
Vitamin B ₁₂	258
Vitamin C	258

Tepelná regulace

Lokální působení tepla a chladu	259
Poruchy termoregulace	259
Horečka	260
Hypertermie	263
Úpal a úžeh	263
Místní působení tepla. Popáleniny	264
Endogenní hypertermie	265
Hypotermie	265
Umělý zimní spánek	266
Choroby z nachlazení	267
Místní působení chladu. Omrznutí	267

Pigmentace

Melanin	268
Pigmentace ze zvýšeného ukládání melaninu	268
Nedostatek melaninu	269
Pigmentace z ukládání jiných barviv	269

Minerální látky

Význam minerálních látek pro organismus	270
Význam a metabolismus jednotlivých kationtů	270
Sodík	270
Draslík	272
Vápník	274
Hořčík	276
Železo	276
Měď	278
Zinek	279
Mangan	280
Kobalt	280

Význam a metabolismus jednotlivých aniontů	280
Jod	280
Fosfor	381
Síra	283

Hospodářství vodou

Význam a obsah vody v organismu	284
Přesuny vody ve vnitřním prostředí	286
Dehydratace	287
Čistá vodní dehydratace	287
Dehydratace smíšená	288
Hyperhydratace	289
Intoxikace organismu vodou	289
Edém	290

Ledviny

Činnost ledvin	293
Glomerulární filtrace	298
Činnost proximálního tubulu	299
Činnost distálního tubulu	300
Barva moči	300
Změny ve vylučování moči	301
Polyurie	302
Oligurie a anurie	303
Hypostenurie a isostenurie	304
Proteinurie	306
Albumosurie	309
Lipoidurie	309
Hemoglobinurie	309
Myoglobinurie	310
Hematurie	310
Močové válce	310
Poruchy ve vylučování látek neproteinového dusíku	311
Extrarenální hyperazotémie	312
Metabolismus minerálních látek při nedostatečnosti ledvin	312
Edémy při chorobách ledvin	313
Nefrosa	314
Nefrotický syndrom	315
Glomerulonefritida	316
Urémie	317
Nepravá urémie	319
Extrarenální urémie	319
Funkční zkoušky ledvin. Clearance	320
Močové kameny	323

Žlázy s vnitřní sekrecí

Působení hormonů všeobecně	325
Rozdělení hormonů	326
Vzájemné vztahy jednotlivých endokrinních žláz	326
Význam hypotalamu jako regulujícího orgánu v hormonálním dění	327
Poruchy činnosti jednotlivých žláz s vnitřní sekrecí	328
Štítná žláza	328
Projevy hypofunkce	332
Projevy hyperfunkce	333
Příštítná tělíska	334
Projevy hypofunkce	336
Projevy hyperfunkce	336

Hypofysa	337
Projevy hyperfunkce	342
Projevy hypofunkce	343
Slinivka břišní	343
Projevy hypofunkce Langerhansových ostrůvků	345
Úplavice cukrová	345
Projevy hyperfunkce Langerhansových ostrůvků	348
Nadledviny	348
Projevy hypofunkce kůry	355
Projevy hyperfunkce kůry	357
Projevy hyperfunkce dřene	357
Pohlavní žlázy	358
Vaječník	358
Varle	362
Brzlík	364
Šišinka mozková	366

Nervový systém

Patogenní podněty působící na nervový systém	368
Obecné reakce nervového systému na patogenní podněty	369
Patologická parabiosa	369
Stadia patologické parabiosy	370
Patologická dominanta	371
Příklady patologické dominanty	372
Periferní nervový systém	372
Poruchy vláken aferentních	373
Poruchy eferentního neuronu	373
Periferní poruchy vláken vegetativních	375
Poruchy neuromuskulárního převodu	376
Mícha	376
Segmentární poruchy míšní	376
Poruchy míšních provazců	378
Mozkový kmen	381
Patologická fyziologie prodloužené míchy	381
Poruchy v oblasti pontu	382
Léze pedunkulární a oblasti corpora quadrigemina	382
Reflexy tonusové, statické a lokomoční	383
Retikulární formace mozkového kmene	385
Ascendentní systém retikulární formace	385
Descendentní retikulární systém	386
Vestibulární analysátor	388
Mozeček	390
Zánikový mozečkový syndrom	390
Iritační mozečkový syndrom	391
Podkorová oblast	392
Patologická fyziologie hypotalamu	392
Patologická fyziologie talamu	393
Patologická fyziologie corpus striatum	393
Mozková kůra	395
Poruchy motorického analysátoru	396
Poruchy kožního exteroceptivního analysátoru	399
Poruchy zrakového analysátoru	399
Poruchy sluchového analysátoru	401
Poruchy čichového analysátoru	402
Poruchy chuťového analysátoru	403
Vyšší nervová činnost	403
Organické poruchy vyšší nervové činnosti	404
Následky odstranění kůry jedné hemisféry	406
Následky dekortikace	406

Následek odstranění různých oblastí mozkové kůry	407
Funkční poruchy vyšší nervové činnosti	409
Experimentální neurosy	410
Ochranný útlum a spánková terapie	414
Metabolismus nervového systému	414
Význam kyslíku pro nervovou tkáň	415
Poruchy metabolismu aminokyselin	416
Poruchy metabolismu tuku	419
Avitaminosy	419
Mediátory centrálního nervového systému	420
Seznam věcný	423

328
328
327
324
309

Koblenz
Vajec
Vaje
Břík
Šiška

Nervový systém

388
389
389
370
371
372
373
373
373
376
376
378
378
381
382
383
385
385
386
387
387
389
390
390
391
392
393
393
395
395
397
397
398
399
399
401
402
403
403
405
405
406
406

Patologní poruchy přídělního nervového systému	388
Obecné reakce nervového systému na patologní podněty	389
Patologická parálýza	389
Štábla patologické parálýzy	370
Patologická dominantní	371
Příklady patologické dominanty	372
Periferní nervový systém	373
Poruchy vláken senzitivních	373
Poruchy staršího neuronu	373
Periferní poruchy vláken vegetativních	376
Poruchy neuronů křídlatého převodu	376
Mléčná	378
Segmentární poruchy mléčné	378
Poruchy mléčné provazce	378
Lokální kmen	381
Patologická fyziologie trojklané mléky	382
Poruchy v oblasti porů	383
Léze bederního kmenu a oblasti křížového puzdřence	385
Reakce křídlaté starší a lokomotorní	385
Reakční formace mozku kmen	386
Asociační systém reaktivní formace	387
Descendentní reaktivní systém	387
Vestibulární analyzátor	390
Lokální	390
Sankový mozkový syndrom	391
Lokální mozkový syndrom	392
Lokální syndrom	393
Patologická fyziologie hypotalamu	393
Patologická fyziologie talamu	395
Patologická fyziologie corpus striatum	395
Lokální kmen	398
Poruchy motorické analyzátoru	399
Poruchy kmenové extenzivního analyzátoru	399
Poruchy kmenového analyzátoru	401
Poruchy kmenového analyzátoru	402
Poruchy kmenového analyzátoru	403
Věš nervový činnost	405
Formace poruch věš nervové činnosti	405
Věš činnost kmen jedné teminátor	406
Věš činnost kmen	406